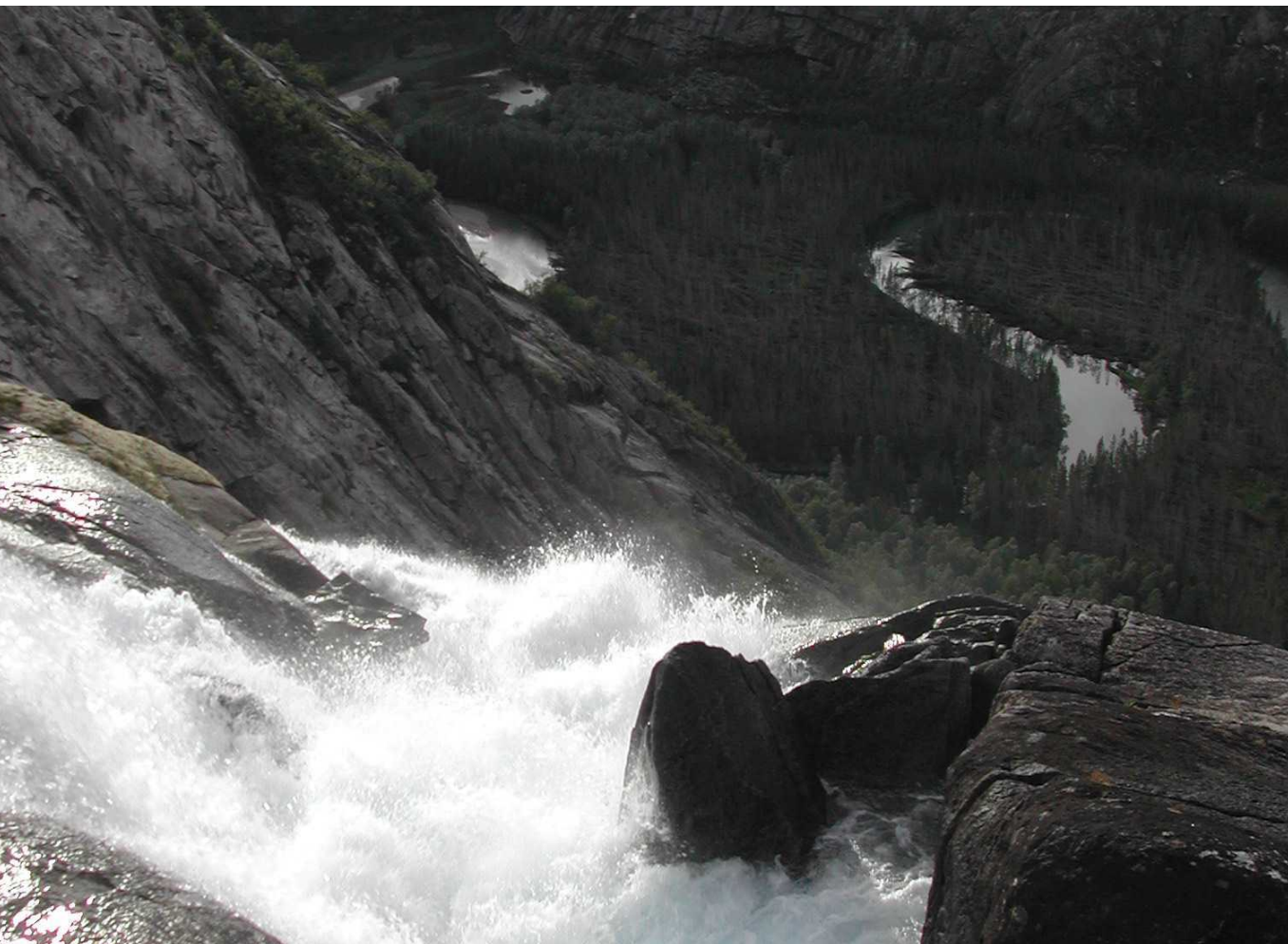

REVISJON – REGIONAL PLAN OM VANNKRAFT

Høringsutkast: Planprogram
Høringsfrist: 30. september 2016

Nordland

FYLKESKOMMUNE

Nettside: <https://www.nfk.no/tjenester/miljo/fornybar-energi/vannkraft/>

Nyhetsbrev:

<http://www.anpdm.com/form/41405E45764841584A7540/444750437041465B4A71>

Høringsfrist: 30.09.2016.

Innspill og merknader sendes til:

Plan og miljø
Nordland fylkeskommune
Fylkeshuset
8048 BODØ

Epost: post@nfk.no

Forord

Fylkestinget har bedt om en revisjon av *Regional plan om små vannkraftverk*. Jeg mener denne kommer på et godt tidspunkt. Det skjer for tiden endringer i energisektoren.

Målsettingene i dagens småkraftplan er allerede utdaterte. Det samme gjelder deler av planens kunnskapsgrunnlag. En revisjon gir mulighet til å diskutere hvilken utvikling vi ønsker i Nordland og utarbeide en helhetlig politikk innen vannkraft tilpasset fylkets forutsetninger og utfordringer.

I Stortingsmelding 25. (2015-2016) *Kraft til endring — Energipolitikken mot 2030* åpnet regjeringen for flere endringer som vil gi føringer for utbygging av vannkraft i Nordland. Det foreslås blant annet at det kan åpnes for vannkraftutbygging i vernede vassdrag og at kommunene får gi tillatelser til små vannkraftverk. Disse endringene kan få konsekvenser for samfunnsinteresser utenfor energisektoren. Dette krever at Nordland har en samordnet og helhetlig politikk for fremtidig vannkraftutbygging.

I den nylig lanserte *Meld. St. 22 - Nye folkevalgte regioner*, tar regjeringen til orde for å styrke regional planlegging som verktøy for samfunnsutvikling. Meldingen sier at: «Regional planlegging er et viktig verktøy for å utøve alle de tre aspektene ved samfunnsutviklerrollen: samordne, mobilisere og gi strategisk retning.» Regional planlegging skal gjøres mer forpliktende og staten skal i større grad forplikte seg til å følge opp regionale planer.

Fylkesrådet i Nordland ser sin rolle som samfunnsutvikler og har allerede bedt om at planen også skal omhandle større vannkraftutbygginger og at den må ha et spesielt fokus på samfunnsnytte. Det er også nødvendig å ta i bruk virkemidlene som ligger i regionale planer. Dette innebærer å se på muligheten for å utarbeide regionale planbestemmelser og avtaler med statlige organer om forpliktende oppfølging av planen.

Jeg ser at vi nå har en mulighet til å lage et strategisk viktig verktøy for hele Nordland der behovet for ny kraft balanseres med miljø- og samfunnsinteresser. Jeg ønsker at flest mulig deltar i arbeidet og at vi sammen kommer fram til en ny kurs innen politikken om vannkraft.

Ingelin Noresjø
Fylkesråd for kultur miljø og folkehelse

Hva er et planprogram?

Ved revisjon av regionale planer skal det utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet, jf. pbl. § 4-1.

Planprogrammet kan sees på som en «oppskrift» som beskriver hva som skal planlegges og skal gjøre rede for:

- Formålet med revisjonen
- Prosessen med frister og deltagere
- Opplegget for medvirkning, spesielt med tanke på grupper som antas å bli særlig berørt
- Hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	5
1.1.	Mål med revisjonen	5
1.2.	Sentrale problemstillinger	5
1.3.	Bakgrunn.....	6
2	Om planprogrammet	7
2.1.	Planprogrammets oppbygning	7
3	Føringer for revisjonen	8
3.1.	Nasjonale føringer	8
3.2.	Regionale føringer	8
3.2.1.	Regionale planer.....	9
4	Planområde og virkninger	10
4.1.	Planområde.....	10
4.2.	Planens virkninger	10
4.3.	Myndigheter og roller i vannkraftsaker.....	10
5	Kunnskapsgrunlaget	11
6	Konsekvensutredning - KU	14
6.1.	Metodikk for konsekvensutredning	14
6.2.	Aktuelle tema for konsekvensutredningen	15
7	Organisering og medvirkning	17
7.1.	Deltagelse fra offentlige organer.....	19
7.2.	Medvirkning.....	19
8	Fremdrift	20
	Vedlegg 1 - Lover med betydning for revisjonen	21

1 Innledning

Nordland er et av de fremste kraftfylkene i Norge og vannkraft har en sentral rolle for verdiskapning og arbeidet med å redusere de globale klimautslippene. Energisektoren er i rask endring og på tross av at *Regional plan om små vannkraftverk* (vannkraftplanen) ble vedtatt i 2012, er det allerede behov for å oppdatere regional politikk knyttet til utbygging av vannkraft.

Dagens plan har som målsetting at det skal bygges ut vannkraft tilsvarende 1,3 TWh innen år 2025. Allerede i 2014 hadde fylkesrådet og fylkestinget anbefalt mer ny fornybar vannkraft enn målet, og målet vil trolig nås lenge før fristen. Det er også nødvendig å oppdatere kunnskapen som legges til grunn for behandling av vannkraftsaker.

1.1. Mål med revisjonen

Nordland fylkesting vedtok i sak 078/2015 oppstart av revisjon av *Regional plan om små vannkraftverk i Nordland – arealmessige vurderinger*:

1. Nordland fylkesting vedtar oppstart av revisjon av Regional plan om små vannkraftverk i Nordland – arealmessige vurderinger i henhold til plan og bygningslovens kap. 8.
2. Nordland fylkesting ber om at det legges opp til bred medvirkning i prosessen.

Fylkestinget ønsker at planen oppdateres i lys av dagens energi- og klimapolitiske målsettinger. Fornyning av planens del 1, med strategier og retningslinjer, sees som sentralt i dette arbeidet. Planen skal fremdeles sikre at de prosjektene med størst samfunns- og næringsmessig nytte til en akseptabel arealkonflikt prioriteres. Fylkestinget ønsker:

en bred diskusjon i arbeidet hvor det meisles ut en fremtidsrettet politikk om hvordan utbygging av små vannkraftverk skal inngå i videreutviklingen av kraftfylket Nordland. Det må legges opp til en politikk som både tar inn føringer for dagens situasjon og årene fremover. Politikken i planen vil også kunne bidra til å posisjonere fylket i forhold til den varslede nasjonale energimeldingen.

For å bidra til å gi retning til revisjonen har fylkesrådet i Nordland avklart enkelte overordnede problemstillinger som skal legges til grunn for det videre arbeidet med planprogrammet. Fylkesrådet har i FR-sak 022/2016 bedt om at planarbeidet utvides til å også omhandle større vannkraftutbygginger i Nordland. I samme sak ble det vedtatt at revisjonen skal vektlegge kunnskap om samfunnsnytte og sumvirkninger ved utbygging av vannkraft og at det skal sees til fleksible løsninger for å sammenstille kunnskap med bruk av digitale kart.

1.2. Sentrale problemstillinger

Oppdatering av planens energi- og klimapolitiske målsettinger for utvikling av Nordland som vannkraftfylke vil bli en sentral problemstilling i revisjonen. Som en del av dette arbeidet er det naturlig å se på hvilken rolle de små vannkraftverkene vil spille i en fremtidig regional

energipolitikk. Ettersom fylkesrådet har bedt om at planen gjennom revisjonen også utvides til å omhandle større vannkraftutbygginger, vil deres rolle og hvordan de skal omfattes av planen, bli sentrale problemstillinger.

En revidering av planens retningslinjer knyttet til nye politiske føringer og et oppdatert kunnskapsgrunnlag vil bli en sentral del av revisjonen. Det vil også bli en viktig problemstilling å vurdere om planen skal inneholde regionale planbestemmelser. Hvis man velger å utarbeide regionale planbestemmelser til planen, vil disse være juridisk bindende.

Det er behov for å belyse samfunnsnytte og sumvirkninger ved bygging av vannkraftverk i større grad enn dagens plan legger opp til. En sentral problemstilling vil derfor bli hvordan planen kan bli et bedre verktøy på dette området.

1.3. Bakgrunn

Regional plan om små vannkraftverk ble vedtatt av fylkestinget i februar 2012 i sak 013/12. Planen uttrykker regional politikk overfor utbygging av små vannkraftverk og vurderer arealmessige konsekvenser av utbygging. Planen har som mål å sikre at kraftverk med stor samfunns- og næringsmessig nytte og en akseptabel arealkonflikt prioriteres. Planen består av tre deler:

- **Del 1** inneholder en beskrivelse av planen. Den gjengir også de politiske konklusjonene i planen, uttrykt gjennom et sett av prioriteringsnivå, overordnede strategier og retningslinjer.
- **Del 2** beskriver rammebetingelser, metode og det faglige kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for planen.
- **Del 3** inneholder faktaopplysninger om de enkelte vannområdene i Nordland og er skilt ut som et eget dokument.

I henhold til plan- og bygningsloven § 8-1 er det også utarbeidet et handlingsprogram som beskriver tiltak som skal prioriteres for å gjennomføre planen. Det rapporteres årlig på handlingsprogrammet til fylkestinget. Behovet for endringer vurderes ved rapportering.

Planen sikrer en helhetlig metodikk for vurdering av konsesjonssøknader der regional politikk legges til grunn. Den erstatter ikke behandling av enkeltsaker i fylkesrådet og fylkestinget, men gir muligheter til å effektivisere saksbehandlingen. Strategiene og retningslinjene styrker mulighetene for en helhetlig vurdering av konsesjonssøknader og gjør prosessen mer forutsigbar for utbyggere og samfunnet forøvrig.

De overordnede strategiene inneholder målsettinger for regional politikk, prinsipper for god planlegging og generelle konsesjonsvilkår. Planens retningslinjer vurderer konfliktnivå mellom kraftutbygging og viktige miljøverdier, og peker på utfordringer som bør vektlegges ved konsesjonsbehandling. Basert på konfliktnivå og samfunnsnytte vurderer fylkesrådet og fylkestinget om konsesjonssøknader skal anbefales, frarådes, eller om det skal fremmes innsigelse. Planen inneholder ingen regionale planbestemmelser.

2 Om planprogrammet

I følge plan- og bygningsloven skal det utarbeides et planprogram (dette dokumentet) som grunnlag for revisjonsarbeidet. Planprogrammet kan sees på som en «oppskrift» som beskriver hva som skal planlegges, hvordan planleggingen skal organiseres, hvordan konsekvensutredning skal gjennomføres og formålet med planleggingen.

Dokumentet skal sikre tidlig medvirkning og gode prosesser. I opplegget for medvirkning skal det tas opp når og på hvilken måte offentlige myndigheter, kommuner, organisasjoner og publikum blir gitt mulighet for å komme med innspill og påvirkning.

2.1. Planprogrammets oppbygning

Kapittel 3 – Føringer for revisjonen

Dette kapitlet omhandler nasjonale og regionale føringer for revisjonen. Det gir også en oversikt over regionale planer som kan ha betydning for revisjonsarbeidet.

Kapittel 4 – Planområde og virkninger

Kapitlet forklarer hvor planen vil gjelde og hvilke virkninger den vil få. Kapitlet beskriver kort gjeldende myndigheter og roller i vannkraftsaker.

Kapittel 5 – Kunnskapsgrunnlaget

I dette kapitlet gjøres det en vurdering av kunnskapsgrunnlaget og behovet for oppdateringer og nye utredninger.

Kapittel 6 – Konsekvensutredning - KU

Kapitlet beskriver hvordan potensielle virkninger av revisjonen vil utredes i en konsekvensutredning (KU). Utredningen vil ha fokus på miljø- og samfunnsinteresser.

Kapittel 7 – Organisering og medvirkning

Kapitlet beskriver hvordan arbeidet med revisjonen vil bli organisert. I dette inngår informasjon om høringer og arenaer for medvirkning. Kapitlet beskriver hvilke grupper som vil bli opprettet, mulige medlemmer, samt gruppenes rolle og ansvar i revisjonen.

Kapittel 8 – Fremdrift

Kapitlet beskriver fremdriften i revisjonen frem til endelig vedtak i fylkestinget.

Vedlegg

Vedlegg 1 gir en oversikt over lover med betydning for revisjonen

3 Føringer for revisjonen

3.1. Nasjonale føringer

Olje og energidepartementets «Retningslinjer for små vannkraftverk - til bruk for utarbeidelse av regionale planer og i NVEs konsesjonsbehandling» vil være førende for revisjonsarbeidet.

I Sundvolden-erklæringen signaliserte Regjeringen at de ønsker å øke den fornybare kraftproduksjonen i Norge. Olje- og Energiminister Tord Lien har senere etterlyst mer regulerbar kraftproduksjon. Regjeringen vil også at det utarbeides en helhetlig strategi for hvordan potensialet for opprustning og utvidelse av vannkraftverk kan realiseres.

Den helhetlige energimeldingen ble lagt fram som Stortingsmelding 25. (2015-2016) *Kraft til endring — Energipolitikken mot 2030*. Her åpnes det for flere endringer som vil gi føringer for revisjonen. Regjeringen foreslår at samlet plan for vassdrag avvikles, at det kan åpnes for vannkraftutbygging i vernede vassdrag, at elsertifikatordningen ikke videreføres etter 2021 og at kommunene får gi tillatelser til små vannkraftverk.

Om små vannkraftverk sier meldingen at selv om disse har bidratt til mye av den nye produksjonen siden tusenårsskifte, har de som oftest ikke reguleringsmagasin og kan ikke tilpasse seg markedsprisene. Regjeringen ønsker at ny vannkraft i større grad skal produseres når behovet er størst. Stortingsmeldingen sier videre at «Utbygging av små vannkraftverk bidrar til noe næringsutvikling lokalt, men medfører også et stort antall inngrep og produksjonen er ofte størst i de delene av året med minst kraftbehov».

I St. meld. 22 (2015-2016) *Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver*, tar regjeringen til orde for å styrke regional planlegging som verktøy for samfunnsutvikling». Meldingen sier at «regional planlegging er et viktig verktøy for å utøve alle de tre aspektene ved samfunnsutviklerrollen: samordne, mobilisere og gi strategisk retning.» Staten skal også i større grad være forpliktet til å følge opp regionale planer.

3.2. Regionale føringer

Fylkesrådets politiske plattform (2015) viser til en stabil og sikker tilgang på fornybar energi som et viktig fortrinn for industrien i Nordland. Fylkesrådet vil arbeide aktivt for at fylkets kraftoverskudd skal bidra til mer verdiskaping og mer industri i Nordland. Utnytting av energiressursene i fylket skal sikre lokal verdiskaping og lokale ringvirkninger.

I fylkestingets innspill til regjeringens energimelding (se kap. 4.2) FT-sak 001/2015, legger vekt på at det i tillegg til de klimapolitiske målene, må fokuseres på verdiskaping i kraftsektoren og andre næringer hvor energi spiller en viktig rolle. Fylkestinget mener det er viktig å legge til rette for forutsigbare plan- og konsesjonsprosesser og at det behøves et nasjonalt løft for gode kunnskapsgrunnlag og standardiserte metoder.

3.2.1. Regionale planer

Fylkesplan for Nordland (2013) inneholder strategier og retningslinjer for arealpolitikk i Nordland. Retningslinje 8.4 e) sier at «arealplanleggingen skal legge til rette for utvikling og bruk av fornybare energiresurser som vannkraft, vindkraft, havenergi, bioenergi med mer.» En revisjon av vannkraftplanen vil følge opp retningslinjen ved at planen blir et bedre verktøy for å vurdere søknader om vannkraftverk.

Regional plan – Klimautfordringer i Nordland (2011). Et planens av hovedmål sier at «Nordland fylkeskommune skal jobbe for å utnytte det potensialet som ligger i produksjon av ny fornybar energi og energieffektivisering.» Målet er videreført i *Overordnet strategi fornybar energi og miljøteknologi* av 2012, der det å «realisere ressurspotensialet for produksjon av ny fornybar energi» er et satsningsområde.

Regional plan for Vefsna (2014). Vefsnavassdraget ble i 2009 tatt inn i *Verneplan for vassdrag* og er vernet mot vannkraftutbygging ved vedtak i Stortinget. Det er imidlertid lov å søke om tillatelse til bygging av vannkraft i sidevassdragene til Vefsna. Vannkraftplanen gjelder ikke innenfor planområdet. Vefsnaplanen inneholder derfor egne retningslinjer for søknader om vannkraftverk.

Regional plan for vannforvaltning for vannregion Nordland og Jan Mayen (2015) har som mål å sikre en helhetlig og langsiktig forvaltning av vannressursene i fylket. Det er et mål at flest mulig vassdragsområder skal ha god økologisk tilstand innen 2021. Vassdragets økologiske tilstand er derfor et moment som må vurderes ved nye vannkraftprosjekter og revisjon av konsesjoner til eksisterende utbygginger.

Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk (2016) sier i strategi nr 1.6 at «regional og kommunal arealpolitikk skal utarbeides med grunnlag i kunnskap om høstbart vilt og innlandsfisk og mulige konflikter med samfunnsinteresser».

Regional plan for reindrift og landbruk er i skrivende stund under utarbeiding. Revisjonen må sees i sammenheng med dette arbeidet.

4 Planområde og virkninger

4.1. Planområde

Den regionale planen vil gjelde for hele Nordland fylke. Planen opphever ikke andre regimer opprettet ved vern eller fredning, men vil gjelde ved siden av disse. Regional plan for Vefsna inneholder egne retningslinjer for vannkraft og vannkraftplanen vil ikke gjelde innenfor planområde til Vefsnaplanen.

4.2. Planens virkninger

Regionale planer skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen, jf. plan og bygningsloven (pbl.) § 8-2.

Vannkraftplanen skal legges til grunn for behandling av søknader om bygging av vannkraftverk i Nordland. Planen skal inngå som en del av grunnlaget for Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) sin behandling av konsesjonssøknader i fylket. Det samme gjelder for fylkesmannen og kommunenes saksbehandling. Forpliktelsen for offentlige myndigheter om å følge opp den regionale planen vil også gjelde planens handlingsprogram.

Planen vil ikke være juridisk bindende, men vil likevel gi grunnlag for innsigelse dersom retningslinjene ikke følges opp. Plan- og bygningsloven gir muligheter til å utarbeide regionale planbestemmelser. Dersom det utarbeides planbestemmelser, er disse juridisk bindende. Dette innebærer at det må søkes om tillatelse hos regional planmyndighet, som er fylkestinget, ved ønske om fravikelse fra eventuelle planbestemmelser.

4.3. Myndigheter og roller i vannkraftsaker

Nordland fylkeskommune er myndighet for konsesjonspliktige vannkraftverk under 1 MW når disse ligger utenfor vernede vassdrag. I øvrige saker om utbygging av vannkraft er fylkeskommunen høringspart.

NVE er konsesjonsmyndighet for kraftverk som er større enn 1 MW og mindre enn 10 MW. For større kraftutbyggingssaker er det Kongen i statsråd som gir konsesjon. Dette gjelder de fleste reguleringer, overføringer og kraftverk større enn 10 MW.

5 Kunnskapsgrunnlaget

Oppdatering av planens kunnskapsgrunnlag er et av målene med revisjonen. Kunnskapsgrunnlaget bidrar til å belyse potensielle konflikter mellom interesser ved etablering av vannkraftverk og brukes som en del av beslutningsgrunnlaget for politiske vedtak og høringsuttalelser. Tabell 1 gir en oversikt over hvordan kunnskapen skal oppdateres gjennom revisjonen.

Tabell 1. Oversikt over behovet for oppdatering av planens kunnskapsgrunnlag.

Tema	Vurdering av kunnskapsgrunnlaget	Behov for oppdatering/ ny utredning*
Tema foreslått i OEDs retningslinjer		
Landskap	Eksisterende kunnskap vurderes som lite egnet for samtlige landskapstema. Landskapskartleggingen for Nordland (2015) gir en avgrensning, typifisering og beskrivelse av landskapsområder i fylket. Den kan også brukes som grunnlag for videre analyser av landskapet i Nordland.	Oppdateres med landskapskartleggingen.
- Verdifulle landskapselementer	Landskapskartleggingen inneholder en verdivurdering av landskapsområder i Nordland. Analysen er basert på områdenes representativitet og sjeldenhet innen sin landskapstype. Den vil bidra til å bevare mangfoldet av verdifulle landskapstyper i fylket.	Oppdateres med landskapskartleggingens verdivurdering.
- Sårbare høyfjellsområder	Tema ble ikke utredet ved utarbeiding av eksisterende plan. Landskapskartleggingen beskriver områder med «høgfjell» og «alpine områder» og gir grunnlag for analyser av temaet.	Ny utredning med grunnlag i landskapskartleggingen.
- Fjordlandskap	Tema beskrives i landskapskartleggingen.	Oppdateres med landskapskartleggingen.
Biologisk mangfold	Dagens kunnskapsgrunnlag består av informasjon om utvalgte naturtyper og potensielle bekkekløfter. Kunnskap om rødlistearter (2015), enkeltarter fra Bonnlister I, viltdata, elvestrekninger med elvemusling, bekkekløfter og kulturlandskap er ikke del av kunnskapsgrunnlaget, men omtales i vannkraftplanens retningslinjer. Norsk rødliste for naturtyper (2011) er ikke del av kunnskapsgrunnlaget, herunder grotter.	Kunnskapsgrunnlaget oppdateres. Alle nevnte tema tas inn i kunnskapsgrunnlaget. Ny utredning for tema grotter i Nordland.

Sammenhengende naturområder (tidligere Inngrepsfrie naturområder-INON)	Olje- og energidepartementet har bestemt at «inngrepsfrie naturområder» (INON) skal erstattes med kriteriet «store sammenhengende naturområder med urørt preg» i retningslinjer for små vannkraftverk og forskrifter om konsekvensutredninger. Landskapskartleggingen beskriver «omfang av infrastruktur» i landskapsområder og gir grunnlag for analyser av tema. En slik analyse kan tas inn som kunnskap for «sammenhengende naturområder».	Ny utredning med grunnlag i landskapskartleggingen.
Fisk og fiske	Kunnskapsgrunnlaget består av informasjon om nasjonale laksevasdrag, vassdrag med anadrom laksefisk, og vassdrag med verdi for fiske. Eksisterende plan inneholder ikke kunnskap om ferskvannslokaliteter og innlandsfiske. Tilgjengelig kunnskap er svak på området.	Kunnskapsgrunnlaget oppdateres for nasjonale laksevasdrag, vassdrag med anadrom laksefisk, og vassdrag med verdi for fiske. Ny utredning for ferskvannslokaliteter og innlandsfiske.
Kulturminner og kulturmiljø	Kunnskapsgrunnlaget viser i dag kulturmiljøer av stor verdi. Kartlaget vurderes som lite egnet for vurdering av små vannkraftverk og vil erstattes med kart som viser automatisk fredede kulturminner, nyere tids kulturminner og kulturmiljø. Sametinget vil kontaktes for oppdatering av kunnskap om samiske kulturminner.	Kunnskapsgrunnlaget oppdateres for tema automatisk fredede kulturminner, nyere tids kulturminner og kulturmiljø, og samiske kulturminner. Ny utredning for kulturminner tilknyttet vassdrag.
Friluftsliv	Eksisterende kunnskap vurderes som lite egnet. Nordland fylkeskommune har i samarbeid med kommuner og friluftsråd kartlagt og gitt verdi til friluftslivsområder i hele fylket, iht. Miljødirektoratet sin veileder.	Oppdateres med friluftslivskartleggingen.
Reiseliv hvor landskapet eller naturen er en vesentlig del av attraksjonen	De viktigste reiselivsdestinasjonene i Nordland er definert i kunnskapsgrunnlaget og vises på et kart i planens del 1 (s. 60).	Ny utredning basert på eksisterende kunnskap.
Reindrift	Det foreligger nye reindriftskart for Nordland av 2014.	Oppdateres med reindriftskart av 2014.
Andre aktuelle tema		

Vannforvaltning	Kunnskapsgrunnlaget inneholder ikke informasjon om karakterisering og miljømål for vannforekomster i Nordland.	Kunnskapsgrunnlaget oppdateres med nevnte tema.
Vernede og beskyttede områder i Nordland	Kunnskapsgrunnlaget gir en oversikt over vernede områder, vernede vassdrag og områder foreslått vernet i Nordland. Det gis ikke en oversikt over beskyttede områder i henhold til vannforskriften § 16.	Kunnskapsgrunnlaget oppdateres. Oversikt over beskyttede områder jf. § 16 tas inn når kunnskapen er tilgjengelig.
Utbygde og omsøkte vannkraftverk	Kunnskapsgrunnlaget gir en skriftlig oversikt over tema.	Kunnskapsgrunnlaget oppdateres.
Prioriterte fosser	Kunnskapsgrunnlaget gir en oversikt over fosser kommunene selv ønsker å bevare. Oversikten har vært omdiskutert og må oppdateres for å sikre legitimitet til tema.	Kunnskapsgrunnlaget oppdateres. Forespørsel sendes til kommunene med presisering om politisk behandling av forespørselen.
Nettkapasitet	Planen inneholder en analyse som viser nettkapasitet på et overordnet område, og peker på viktige nettutfordringer. Det må også belyses om utbygging basert på en nasjonal satsning på fornybar energi kan medføre kostnadsøkning i nett-tariffer for regionalt næringsliv eller husholdninger.	Ny utredning basert på eksisterende kunnskap.
Samfunnsnytte	Kunnskapsgrunnlaget om samfunnsnytte ved bygging vannkraftverk i Nordland er svakt.	Ny utredning
Næringsutvikling og industri	Kunnskapsgrunnlaget belyser ikke tema i dag. En utredning vil belyse om kraften kan videreføres der ressursene produseres.	Ny utredning
Sumvirkninger – ved bygging av flere vannkraftverk i samme område	Ved utarbeiding av småkraftplanen ble det gjennomført et forprosjekt om sumvirkninger av vannkraftverk.	Ny utredning basert på eksisterende kunnskap.
Mineralske ressurser	Kunnskapsgrunnlaget gir ikke oversikt over nasjonalt viktige mineralressurser.	NGUs kart over mineralressurser tas inn i kunnskapsgrunnlaget.
Avbøtende tiltak	Planen gir en oversikt over tiltak som kan redusere negative konsekvenser av vannkraftverk.	Kunnskapsgrunnlaget oppdateres.

* Oppdatering = Det er utarbeidet ny kunnskap for tema. Kunnskapen må i noen tilfeller innhentes fra andre offentlige organer før den kan tas inn i kunnskapsgrunnlaget. Ny utredning = Kunnskapen eksisterer ikke og ny kunnskap må fremskaffes gjennom en utredning.

Kunnskapsgrunnlaget til dagens plan er samlet i et statisk dokument (del 3). Samtidig finnes allerede mye av kunnskapen som offentlig tilgjengelige kartdata som jevnlig oppdateres. Mer fleksible løsninger med digitale kart vil derfor vurderes i revisjonen.

6 Konsekvensutredning - KU

Vannkraftplanen skal legges til grunn for fylkeskommunens høringsuttalelser til vannkraftverk og konsesjonsbehandling av minikraftverk. Planen gir rammer for arealbruken i Nordland og skal derfor konsekvensutredes, jf. plan- og bygningsloven § 4-2 og *forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven* (KU-forskriften) § 2 pkt. a.

En konsekvensutredning (KU) er et verktøy for å beskrive og vurdere virkningene planen kan få for relevante miljø- og samfunnsinteresser. Konsekvensutredningen skal holdes i en form som gjør den lesbar for publikum. Den skal gi de berørte en mulighet til å sette seg inn i og ta stilling til de forhold som tas opp i planen.

KU-forskriften setter krav til innhold og prosess i utredningen. Utredningstema og utredningsnivå skal være avgrenset til det som er beslutningsrelevant. Tabell 2 fremsetter hva som skal utredes og etter hvilken metodikk det skal utredes. KU-forskriften gir tre generelle stikkord, eller sjekkpunkter, til hjelp i arbeidet med å avgrense og tilpasse konsekvensutredningens omfang og detaljeringsgrad:

- Plannivået
- Innholdet i det aktuelle planarbeidet
- Relevans for de beslutninger som skal tas

Vannkraftplanen er en overordnet plan på fylkesnivå, og skal baseres på en overordnet konsekvensutredning. Utredningen vil derfor avgrenses til forhold og problemstillinger som er relevante for å fatte gode beslutninger med tanke på en langsiktig og helhetlig politikk i fylket, jf. tabell 2.

Konsekvensutredningen skal være en integrert del av planarbeidet og hensynet til miljø og samfunn vil derfor bli tatt i betraktning underveis i planprosessen. Dette vil åpne muligheten for at vurderinger av konsekvensene underveis i planprosessen kan få betydning for hvordan den endelige planen blir utformet.

6.1. Metodikk for konsekvensutredning

Konsekvensutredningen skal beskrive null-alternativet. Dette er konsekvensene av å ikke revidere planen. Konsekvensutredningen vil vurdere virkningene en revisjon av planen vil ha for de ulike temaene tabell 2. For temaene skal det gis en kort redegjørelse for datagrunnlaget og metodene som er brukt for å beskrive virkningene, og eventuelle faglige eller tekniske problemer ved innsamling og bruk av dataene og metodene.

De samlede virkningene revisjonen kan få for miljø- og samfunnsinteresser skal også vurderes i konsekvensutredningen. Samlede virkninger skal vurderes for arealbruk, foreslåtte strategier, retningslinjer og eventuelle planbestemmelser.

6.2. Aktuelle tema for konsekvensutredningen

Vedlegg IV i Forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven gir en oversikt over relevante utredningstema i en konsekvensutredning. Basert på at planen er en overordnet regional plan, har fylkeskommunen vurdert (se tabell 2) at følgende tema skal inngå i planens konsekvensutredning:

Tabell 2. Vurdering av tema for konsekvensutredning. Vedlegg IV gir en oversikt over tema hvor det skal gis en beskrivelse og vurdering av virkningene som planen kan få for miljø og samfunn.

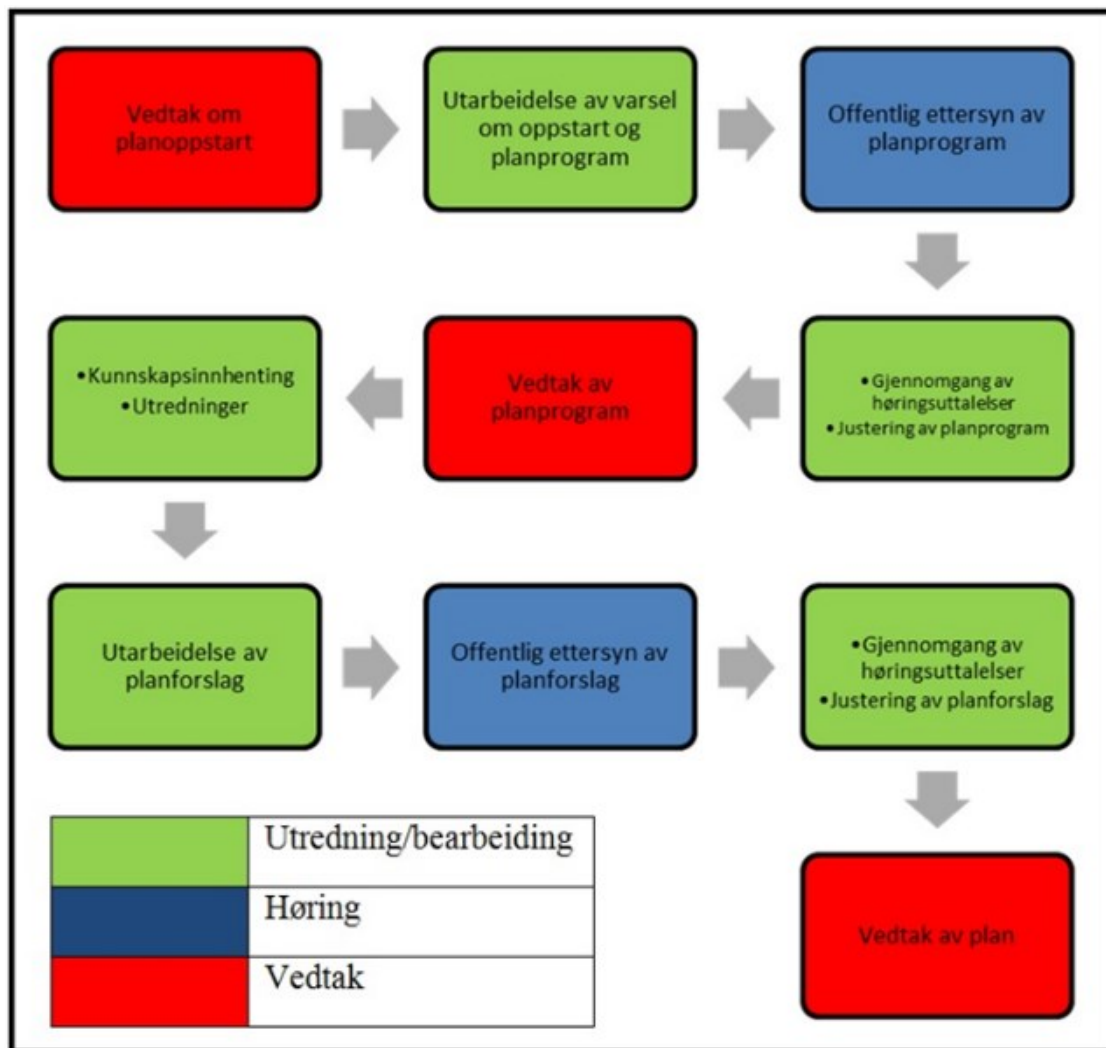
Tema	Begrunnelse for om tema skal inngå i konsekvensutredningen
Tema i vedlegg IV vurdert som relevante ved vurdering av planens konsekvenser for miljø og samfunn:	
Kulturminner og kulturmiljø	Planen vil legges til grunn for vurdering av tiltak som kan få konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø.
Naturmangfold, jf. relevante bestemmelser i naturmangfoldloven.	Planen vil legges til grunn for vurdering av tiltak som kan få konsekvenser for naturmangfoldet i Nordland.
Friluftsliv	Planen vil legges til grunn for vurdering av tiltak som kan få konsekvenser for friluftslivsinteresser i fylket.
Landskap	Planen vil legges til grunn for vurdering av tiltak som kan få konsekvenser for landskapet i Nordland.
Forurensning (utslipp til luft, herunder klimagassutslipp, forurensning av vann og grunn, og støy).	Planen vil legges til grunn for vurdering av søknader om produksjon av fornybar energi. De samme tiltakene kan også medføre forurensning av vann, grunn og støy.
Vannmiljø, jf. relevante bestemmelser i vannforskriften	Planen vil legges til grunn for behandling av søknader som må vurderes mot bestemmelser i vannforskriften. Fylkeskommunens høringsuttalelser skal informere om forholdet til vannforskriften.
Samisk natur- og kulturgrunnlag	Planen vil legges til grunn for vurdering av tiltak som kan få konsekvenser for samisk natur- og kulturgrunnlag.
Reindrift	Planen vil legges til grunn for vurdering av tiltak som kan få konsekvenser for reindriftnæringen.
Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger	Planen vil legges til grunn for vurdering av søknader om produksjon av fornybar energi. Vurderingene kan gi føringer valg av utbyggingsløsning, som igjen kan påvirke behovet for transport og energiforbruk i anleggsfasen.
Beredskap og ulykkesrisiko, jf. plan- og bygningsloven § 4-3	Planen vil legges til grunn for vurdering av søknader om produksjon av fornybar energi. Flomdemping, flombrist og forsyningssikkerhet og kan være aktuelle tema ved vurdering av slike tiltak.
Mulige trusler som følge av klimaendringer, herunder risiko ved havnivåstigning, stormflo, flom og skred	Planen vil legges til grunn for behandling av søknader som kan måtte tilpasses som følge av forventede klimaendringer.

En beskrivelse av arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet	Planen kan gi føringer for utformingen av konkrete enkelttiltak og geografisk plassering av disse.
Andre relevante tema for konsekvensutredning: (ikke fra vedlegg IV)	
Næringsutvikling, verdiskaping, og sysselsetting	Planen kan effektivisere konsesjonsbehandling av vannkraftsøknader, og dermed redusere offentlige utgifter og øke lønnsomheten til kraftverk som bygges ut. Revisjonen kan gi bedre kunnskap om sammenhengen mellom vannkraft og annen næring.
Følgende tema i vedlegg IV er ikke vurdert som relevante ved vurdering av planens konsekvenser for miljø og samfunn:	
Befolkningens helse og helsens fordeling i befolkningen	Planen forventes ikke å ha direkte konsekvenser for helsen til befolkningen i Nordland.
Tilgjengelighet for alle til uteområder og gang- og sykkelveinett	Vannkraftverk medfører som oftest at et begrenset område blir utilgjengelig i byggefasen. Det forventes ikke at planen vil få konsekvenser for tema i Nordland.
Barn og unges oppvekstvilkår	Vannkraftverk bygges i all hovedsak ikke i bebygde strøk. Planen forventes ikke å få konsekvenser for barn og unges oppvekstvilkår i Nordland.
Kriminalitetsforebygging	Planen vil ikke få konsekvenser for tema.
For planer som kan føre til vesentlig påvirkning av konkurranseforholdene skal konsekvensutredningen omfatte vurderinger av dette.	Planen har som mål å sikre at kraftverk med stor samfunns- og næringsmessig nytte og en akseptabel arealkonflikt prioriteres uavhengig av hvem som søker.

7 Organisering og medvirkning

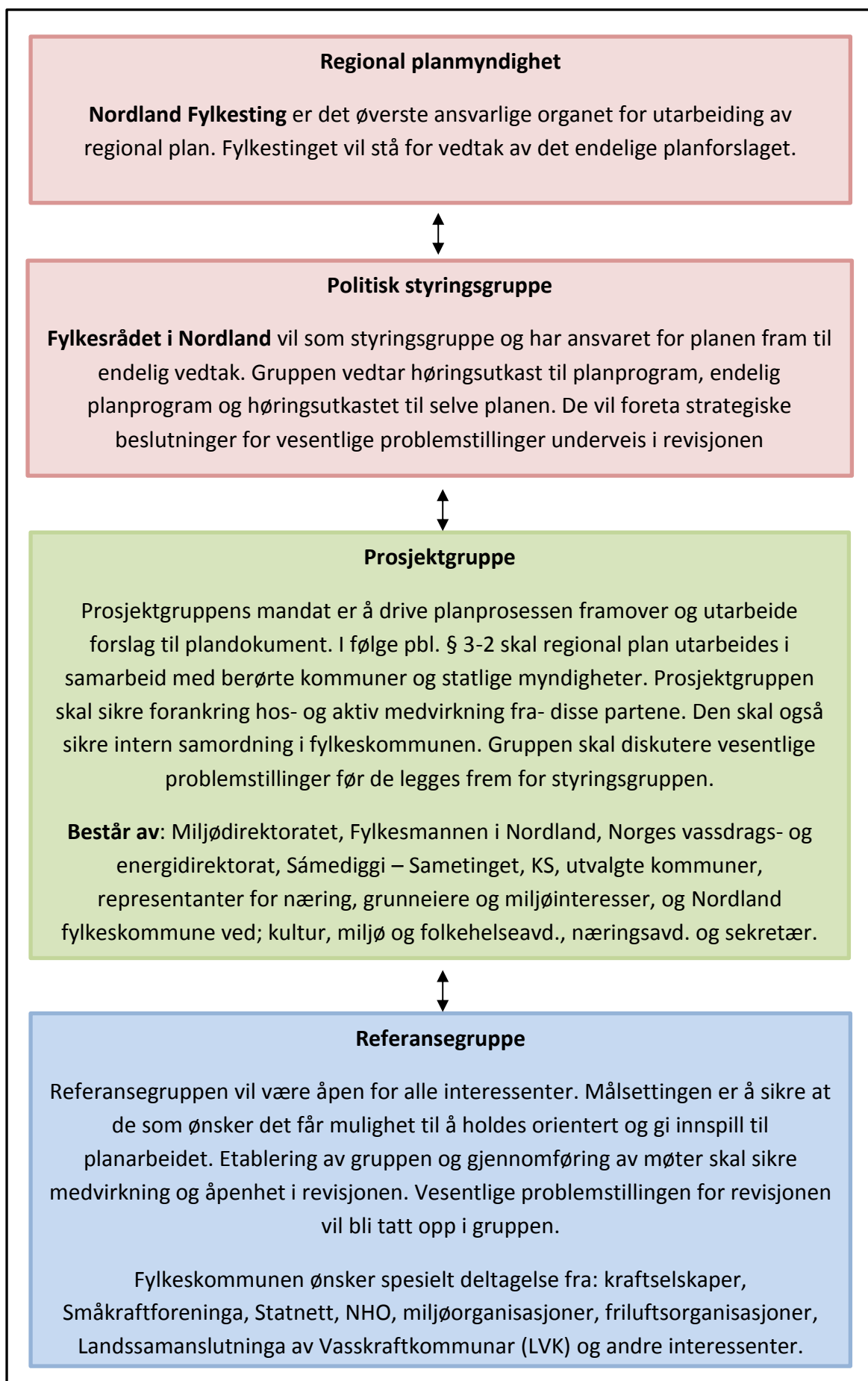
Plan- og bygningsloven sine krav om medvirkning, samarbeid, samråd, offentlighet og informasjon vil gjelde for prosessen. Dette vil sikre en forutsigbar prosess i samarbeid med berørte offentlige myndigheter og organisasjoner.

I tråd med plan og bygningsloven § 4-1 vil planprogram og planforslag legges ut til offentlig ettersyn (se figur 1). Innspill til høringene vil legges ut på fylkeskommunens nettsider og vurderes ved utarbeiding av endelig planprogram og plan.

Figur 1. Prosess for gjennomføring av revisjonen. Politiske vedtak er merket med rødt, langsgående arbeid med grønt og høringsprosesser er merket med blått.

Planarbeidet vil organiseres etter Nordland fylkeskommunes parlamentariske styreform (se figur 2) og det vil legges stor vekt på politisk forankring.

Figur 2. Organisasjonsmodell for revisjonen, med beskrivelse av roller og ansvar.

7.1. Deltagelse fra offentlige organer

Revisjonen skal gjennomføres i samarbeid med offentlige myndigheter og organisasjoner. I følge pbl. § 3-2 har alle offentlige organer rett og plikt til å delta i planleggingen når den berører deres saksfelt. For regionale planer gjelder pbl. § 8-3 som sier at «statlige organer og kommuner har rett og plikt til å delta i planleggingen når den berører deres virkeområde eller egne planer og vedtak».

For å sikre at relevante myndigheter trekkes inn i revisjonen vil de bli invitert til å delta i en prosjektgruppe med ansvar for å drive revisjonen fremover og komme fram til et planforslag. De vil også inkluderes ved høring av planprogram og planforslag. Det kan bli aktuelt å bruke eksisterende arenaer som regionalt planforum som formidlingsarena mot offentlige organer.

7.2. Medvirkning

Fylkeskommunen skal legge til rette for en åpen, bred og tilgjengelig medvirkning, jf. pbl. § 5-1. Medvirkningen skal rette seg mot alle som blir berørt av revisjonen. Medvirkningen har som mål å få berørte parter til å bidra aktivt med kunnskap, erfaringer og initiativ. Slik kan man få frem interesser og utfordringer knyttet til revisjonen og lage en plan som deltagerne har eierskap til og ønsker å følge opp. Det er et mål at medvirkningen skal bidra til å gi planen et innhold som er nyttig for hele Nordland.

Planlagte tiltak for å sikre aktiv medvirkning:

- Nettsider med enkel tilgang til relevant og oppdatert informasjon
- [Nyhetsbrev](#) med informasjon om høringer, frister og muligheter for medvirkning.
- Etablering og gjennomføring av referansegruppe
- Åpne høringsmøter
- Tilgjengelige kortversjoner av sentrale dokumenter
- Minst ett eksemplar av planforslaget skal være lett tilgjengelig for alle ved høring
- Det kan være aktuelt å arrangere temamøter ved særskilt behov

8 Fremdrift

Når planprogrammet for revisjonen er vedtatt av fylkesrådet starter arbeidet med planforslaget. Forberedende arbeid med utredninger og kunnskapsinnhenting startes tidligere. I følge fremdriftsplanen skal et forslag til revidert plan legges fram for gjennomgang i fylkesrådet sommeren 2017. Planforslaget vil så sendes på høring. Høringsuttalelser vil gi grunnlag for justering av planforslaget før endelig forslag til regional plan behandles politisk i fylkestinget vinteren 2017/18.

Tabell 3. Overordnet fremdriftsplan for revisjonen

År	2016										2017										2018		
Måned	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F
Planprogram	■	■	■	■	■	■																	
Utredninger og kunnskapsinnhenting			■	■	■	■	■	■	■	■	■												
Planforslag						■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■					
Høring																■	■	■					
Bearbeiding																			■	■	■	■	■
Vedtak																							■

Utarbeiding / bearbeiding	■
Politsk vedtak	■
Høring	■

Vedlegg 1 - Lover med betydning for revisjonen

Plan- og bygningsloven

Revisjonen vil gjennomføres i henhold til reglene i plan- og bygningslovens kap. 8 - Regional planlegging. Lovens krav om medvirkning og organisering skal sikre en forutsigbar prosess i samarbeid med berørte parter. Planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale interesser.

Vannressursloven

Lovens formål om å sikre en samfunnsmessig bruk og forvaltning av vassdrag og grunnvann, vil legges til grunn for revisjonen. Planen vil legges til grunn for fylkeskommunens behandling av søknader og høringer etter loven.

Vassdragsreguleringsloven

Fylkesrådet har bedt om at planarbeidet utvides til å også omhandle tiltak som faller inn under lov om vassdragsreguleringer. Loven gjelder for alle vassdragstiltak som har til formål å endre vassdragets vannføring. Loven gjelder ved siden av vannressursloven og inneholder regler om konsesjonsbehandling og -søknad, hjemfall, konsesjonsavgifter, konsesjonsvilkår, revisjon av vilkår, ekspropriasjon.

Energiloven

Loven gir rammene for organiseringen av kraftforsyningen i Norge og pålegger det lokale energiverket leveringsplikt, mens abonnenten selv kan velge leverandør. Loven omhandler blant annet anleggs- og område- og omsetningskonsesjon.

Naturmangfoldloven

Loven er en tverrsektoriell lov som skal anvendes samtidig med andre lover. Mål og prinsipper i naturmangfoldloven er viktig i planarbeidet og må trekkes inn fra starten av planleggingen. Fylkeskommunen har som planmyndighet ansvar for at hensynet til naturmangfold og kravene i Naturmangfoldloven kapittel II ivaretas ved revisjon av planen.

Lakse- og innlandsfiske_loven:

Loven har som formål å sikre at naturlige bestander av anadrome laksefisk, innlandsfisk og deres leveområder samt andre ferskvannsorganismer forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens mangfold og produktivitet bevares.

Kulturminneloven:

Formålet med loven er at kulturminner og kulturmiljøer med deres egenart og variasjon skal vernes både som del av vår kulturarv og identitet og som ledd i en helhetlig miljø- og ressursforvaltning. Det er et nasjonalt ansvar å ivareta disse ressursene som vitenskapelig kildemateriale og som varig grunnlag for nålevende og fremtidige generasjoners opplevelse, selvforståelse, trivsel og virksomhet. Når det etter annen lov treffes vedtak som påvirker kulturminneressursene, skal det legges vekt på lovens formål.

